

VLADIMIR AXIONOV — CORIFEU AL MUZICOLOGIEI MOLDOVENEȘTI¹

VLADIMIR AXIONOV — A CORYPHEUS OF MOLDOVAN MUSICOLOGY

ELENA MIRONENCO

profesor universitar, doctor în studiul artelor
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

Prezentul articol este consacrat unui remarcabil muzicolog, cercetător, pedagog, animator al vieții muzicale din Republica Moldova — Vladimir Axionov. Au fost dezvăluite inovațiile savantului în domeniul muzicologiei referitor la problemele stilului, genului și evoluției creației componistice contemporane.

Cuvinte-cheie: muzicologie, savant, cercetător, instituție muzicală, lucrare științifică, simfonie, stil, gen, istoria muzicii universale

The present article is dedicated to Vladimir Axionov, a remarkable musicologist, researcher, educator, animator of musical life in the Republic of Moldova. The author has revealed his innovations in the field of musicology concerning the problems of style, genre and the evolution of contemporary composition creation.

Keywords: musicology, scientist, researcher, musical institution, scientific work, symphony, style, genre, history of universal music

Aflându-mă cu colegul meu Vladimir Axionov într-o strânsă colaborare artistică și științifică, care a durat 38 de ani, am toate motivele să-i atribui — acest calificativ — corifeu al muzicologiei moldovenești. Voi începe prin a arăta că activitatea muzicologului a fost destul de fructuoasă și multilaterală, el excelând ca profesor, savant, interpret, manager, animator al unor acțiuni culturale semnificative. Se știe că fiecare dintre muzicologi își alege, de obicei, un singur domeniu, în conformitate cu aptitudinile și preferințele sale. Vladimir Axionov a reușit să ”cuprindă necuprinsul” și, grație talentului său și carismei sale, să ocupe poziții-cheie în toate domeniile de activitate muzicologică.

Talentul pedagogic, potențat de studiile temeinice la Conservatorul din Moscova *P. Ceaikovski* și lucrul asupra tezei de doctor (îndrumător științific — profesorul N. Nikolaeva) i-au permis să urce rapid toate treptele ierarhiei universitare — de la lector superior la profesor universitar. Acest titlu înalt i s-a conferit în 1995.

Dumnealui a elaborat cele mai dificile cursuri pentru studenți, masteranzi și doctoranzi în cadrul disciplinelor fundamentale: *Istoria muzicii universale (sec. XX)*, *Teoria și istoria stilurilor musicale*, *Istoriografia muzicală*. Vladimir Axionov și-a ilustrat singur strălucit prelegirile cu exemple muzicale la pian, demonstrând abilități interpretative remarcabile. Rememorăm în această ordine de idei faptul că Vladimir Axionov a studiat la școala de muzică *E. Coca* și, mai apoi, în primul an de facultate în clasa de pian special a legendarului pedagog Tatiana Voițehovscaia.

Discipolii dlui Vladimir Axionov s-au încadrat în prestigioase instituții de cultură din țară și de peste hotarele ei, în colective concertistice și teatrale, în învățământ, mass-

---

¹ Acest articol prezintă varianta mai desfășurată a materialului publicat de E. Mironenco mai devreme [1].

media și show-bussines. Mulți dintre ei sunt laureați ai concursurilor și festivalurilor naționale și internaționale, s-au învrednicit de distincții de stat. Printre ei îi vom nominaliza pe muzicienii-interpreți I. Gârneț, A. Lozanciuc, A. Arcea, E. Gherman, A. Digore, O. Palymski, L. Știrbu, Iu. Mahovici, A. Lapicus, A. Jar. Vladimir Axionov a pregătit o pleiadă de muzicologi care activează cu succes în instituțiile științifice în cele de învățământ și mass-media: V. Galaicu, V. Tcacenco, M. Nichiforova, L. Gorobciuc, A. Sajin, V. Mircos ș. a.

Șase doctoranzi îndrumați de Vladimir Axionov și-au susținut tezele, obținând gradul științific de doctor în studiul artelor: A. Pereteatco, E. Nagacevschi, P. Rotaru, R. Roman, A. Cazacu, V. Andrieș.

În calitate de savant, Vladimir Axionov semnează circa o sută de lucrări științifice, publicate în țară și peste hotarele ei (Anglia, România, Rusia, Bielorusia). Pentru lucrările științifice în repetate rânduri a fost distins cu premiile Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor (1992–2012). Vladimir Axionov participă activ la multe conferințe, seminare și simpozioane științifice naționale și internaționale.

Din 1985 până în 2012 acest savant excelent a colaborat cu Academia de Științe a Moldovei, inițial a fost cercetător științific superior al Institutului Studiul Artelor, iar în anii 1993–1999 a deținut funcția de șef al Secției Muzicologic. Interesele sale de cercetător impresionează prin diversitatea lor, însă dominantă lucrărilor lui V. Axionov a fost studiul simfoniei, genul cel mai reprezentativ și cu cea mai mare deschidere spre reflecție al muzicii academice. Evoluția muzicii simfonice în Moldova a stat la baza celei de a doua teze, după susținerea căreia în 1993 a obținut titlul de doctor habilitat. Vladimir Axionov i-a dedicat muzicii simfonice, dar și altor genuri instrumentale, trei monografii: *Молдавская симфония: историческая эволюция, разновидности жанра* (1987); *Жанры симфонической музыки в Молдове (30–80-е годы XX века)* (1998); *Tendințe stilistice în creația componistică din Republica Moldova* (2006). Aceasta din urmă nu este doar o probă de înalt profesionalism, ci și dovada unei capacități de sinteză de excepție a savantului, a măiestriei de a prezenta panoramic cultura muzicală contemporană în Europa, precum și de a determina locul creației componistice din Republica Moldova în acest peisaj. În prefața pentru monografie această muzicologul Victotia Melnic subliniază: «Autorul argumentează convingător actualitatea continuă a problemicii stilistice nu doar pentru creația componistică axată pe anumite tradiții, canoane, ci și pentru lucrările acanonice, “experimentale”, deoarece în muzică nu există nimic fără elemente morfologice și sintactice, componente care constituie “coloana vertebrală” a stilului. Un mare interes științific prezintă analiza interferențelor în abordarea fenomenelor de stil, gen și formă (și viceversa). În rezultat, se propune comparația „hibridărilor” stilistice și de gen cu formele muzicale libere și mixte, se argumentează și se implementează pe larg noțiunea de *stil sintetic și individual*» [2, p. 6].

În monografiile sale Vladimir Axionov a utilizat cu măiestrie metodele muzicologiei istorico-teoretice, dar și realizările științelor umaniste adiacente – sociologia, estetica, culturologia, filosofia. Vastele cunoștințe în domeniul culturii

muzicale moderne a Europei și Americii i-au permis să evalueze în mod obiectiv locul și importanța artei componistice din Republica Moldova în context internațional.

A abordat cu încredere una dintre problemele complexe ale muzicologiei moderne, ce poate fi definită drept logică a proceselor muzical-istorice. Iată de ce, în cercetările sale muzicologice un loc important este acordat parametrilor istorici, și anume:

1) periodizarea culturii artistice, inclusiv a celei muzicale;

2) diapazonul și conținutul legăturilor de continuitate a artei componistice cu orientările stilistice ale neoclasicismului, neofolclorismului, neoromantismului, expresionismului, avangardismului, cât și cu stilurile componistice individuale ale lui Enescu, Stravinski, Șostakovici, Prokofiev;

3) dinamica proceselor genuistice, mai ales în domeniul muzicii simfonice.

Amploarea și profunzimea interpretărilor sale muzicologice și-au găsit confirmarea în ultima sa carte — *Studii muzicologice*, editată în 2012 în România (Cluj-Napoca) — în care sunt tratate probleme ale dezvoltării muzicii academice universale și naționale, într-un șir de articole reprezentative, scrise în ultimii ani. Conținutul cărții demonstrează, că savantul a fost în măsură să elaboreze, deopotrivă, atât aspecte stilistice extrem de complexe (metastilistică, polistilistică, intertextualitate), cât și stiluri componistice individuale, în baza exemplelor din creația lui A. Schönberg, R. Strauss, V. Zagorschi, P. Rivilis, Gh. Ciobanu, T. Zgureanu, V. Burlea. Vladimir Axionov nu se limitează doar la analiza creației simfonice — el abordează și genuri muzical-teatrale (*Casa mare* de M. Kopâtman), portrete de creație ale unor compozitori (E. Doga) și interpreți (M. Bieșu).

Vladimir Axionov a fost antrenat în activitatea organizatorico-științifică și managerială în calitatea sa de prorector al AMTAP din 1999. De asemenea, a participat în diverse proiecte științifice ale Academiei de Științe a Moldovei și AMTAP în calitate de coordonator sau executor. A fost președinte al *Secției Arta Muzicală* din cadrul colectivului de cercetare de pe lângă AMTAP, președintele al *Seminarului Științific de Profil Arta Muzicală*, constituit de CNAA (Comisia de Acreditare și Atestare), membru al Comisiei de atestare din cadrul CNAA.

Din 1983 a fost membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova, coordonând activitatea Secției muzicologice. Vladimir Axionov a avut o autoritate incontestabilă ca profesionist-muzicolog, profesor, savant, manager. Meritele sale au fost apreciate inclusiv de conducerea de vârf a Republicii Moldova, care i-a acordat, în 1999, titlul *Om emerit* și, în 2011, medalia *Meritul civic*.

Să nu uităm că preocupările distinsului muzicolog au fost o continuare firească a tradițiilor de familie. Vladimir Axionov descinde dintr-o familie de intelectuali din Chișinău, care a adus o contribuție esențială la dezvoltarea culturii din ținutul natal. Bunicul pe linie maternă, Alexandru Iacovlev, coleg de generație cu M. Berezovschi, a fost regent în biserică și, în același timp, a ținut cursuri teoretice și de dirijat la Conservatorul *Unirea*. Părinții au fost *Artiști emeriti*: tatăl, Veaceslav Axionov — regizor de teatru, a montat circa cincizeci de spectacole pe scenele dramatice ale teatrului moldovenesc și a celui rus; s-a dedicat, inclusiv, activităților pedagogice. Mama, Lidia

Axionova, un cunoscut muzicolog, a obținut titlul științific de doctor în studiul artelor, specializându-se în studiul folclorului din Moldova, precum și în creația lui G. Musicescu și a altor compozitori. Pe parcursul mai multor ani ea a fost prorector al Institutului de Arte (actualmente AMTAP), această funcție a deținut-o cu succes și Vladimir Axionov, menținând continuitatea tradiției.

Realizările și aportul considerabil al lui Vladimir Axionov în toate domeniile artei muzicale — cercetare, pedagogie, metodologie, manifestări publice — au contribuit la menținerea unui înalt nivel muzicologic, artistic, științific nu numai în cadrul AMTAP, dar și în întreaga republică.

Una dintre sarcinile muzicologiei naționale moderne este păstrarea și dezvoltarea moștenirii istorico-teoretice a lui Vladimir Axionov, atât în domeniul științific, cât și în practica pedagogică.

Referințe bibliografice

1. MIRONENCO, E. Amiralul muzicologiei moldovenești a împlinit 60 de ani (cuvânt omagial despre Vladimir Axionov). In: *Arta*, 2010. Ser. Arte audio-vizuale. Chișinău, 2010, pp. 115–116.
2. MELNIC, V. Prefață. In: AXIONOV, V. *Tendențe stilistice în creația componistică din Republica Moldova (muzica instrumentală)*. Chișinău, 2006.